

Riktlinjer för serveringstillstånd

Motala kommun

Beslutsinstans: Kommunfullmäktige
Datum: 2002-04-22
Reviderande instans: Kommunfullmäktige
Datum: 2018-06-11
Gäller från: 2018-07-01

Diarienummer: 01/KK 0756
Paragraf: 62
Diarienummer: 16/KS 0252
Paragraf: 180

Riktlinjer för serveringstillstånd

Inledning

Riktlinjerna återger vad som väsentligen gäller enligt lag och andra författningar, se inramad text under respektive rubrik. Riktlinjerna visar även vilka hänsyn som tas till Motalas lokala förhållanden vid tillståndsgivningen. De kommunala riktlinjerna får dock inte ha normerande karaktär eller avvika från alkohollagens (2010:1622) bestämmelser. Riktlinjerna syftar till att främja förutsebarhet, likabehandling samt effektivitet avseende tillståndsgivning och tillsyn av alkoholservering m.m.

Riktlinjernas mål är att framhäva vikten av en återhållsam alkoholkonsumtion, särskilt bland ungdomar och unga vuxna. Kommunen vill bidra till en förbättrad folkhälsa samt sträva efter en god och sund restaurangkultur.

Motalas riktlinjer för serveringstillstånd ska:

- stödja alkoholhandläggarna så att handläggningen kan ske effektivt och likformigt
- skapa goda förutsättningar för en rättssäker, snabb och effektiv tillståndsgivning
- möjliggöra för sökande att på förhand bedöma om de kan beviljas serveringstillstånd
- skapa förståelse för hur alkohollagen och dess föreskrifter tillämpas

Alkohollagen – en social skyddslagstiftning

Av alkohollagens förarbeten framgår att den svenska alkoholpolitikens övergripande mål är att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar. Målet ska nås genom insatser som motverkar skadligt dryckesbeteende och bidrar till en minskad total alkoholkonsumtion. Ett av de främsta och mest grundläggande politiska instrumenten för att nå målet är en restriktiv alkohollagstiftning. En väl fungerande lagstiftning ökar möjligheten att kontrollera hanteringen av alkohol i samhället, och särskilt begränsa tillgängligheten till alkohol i vissa miljöer och sammanhang. Det är till exempel särskilt angeläget att regelverket ger barn och unga det skydd de behöver.¹

Kommunens ansvar

Alkohollagen är i första hand en social skyddslagstiftning som syftar till att begränsa alkoholens skadeverkningar. Det innebär att sökande inte har någon generell rättighet att beviljas serveringstillstånd. Varje ansökan om serveringstillstånd prövas individuellt mot bakgrund av en alkoholpolitisk helhetssyn, som grundar sig på alkohollagens bestämmelser och kommunens riktlinjer. Vid tillståndsprövningar kan det uppstå svåra intresseavvägningar, men alkoholpolitiska hänsyn ska ha företräde framför

¹ prop. 2009/10:125, s. 56

företagsekonomiska eller näringspolitiska aspekter. Alkohollagen är tvingande, vilket innebär att kommunen inte får bevilja serveringstillstånd om sökande av någon anledning inte uppfyller alkohollagens krav och dess anslutande bestämmelser.²

Av alkohollagen framgår att kommunen är tillstånds- och tillsynsmyndighet avseende serveringstillstånd. I Motala ligger ansvaret på socialnämnden. Kommunen ska tillhandahålla information om gällande bestämmelser på alkoholområdet. Kommunen ska därutöver tillhandahålla riktlinjer för de fall då alkohollagen ger utrymme för lokal anpassning av när och var servering av alkoholdrycker kan tillåtas.³

Kommunen har antagit servicegarantier som återfinns på Motala kommuns webbsida. På webbsidan ska det även finnas relevant och uppdaterad information om serveringstillstånd. Kommunen är med och anordnar både årliga utbildningstillfällen i ansvarsfull alkoholservering samt krögarmöten där tillståndshavare, tjänstemän och politiker ges möjlighet till informationsutbyte och diskussion.

Övergripande lagstiftning

EU-rättsliga principer gäller generellt för all svensk lagstiftning och myndighetsutövning. Vid tillståndsprövningar aktualiseras bland annat likabehandlings-, öppenhets- och legalitetsprincipen. All form av diskriminering på grund av nationalitet är förbjuden enligt likabehandlingsprincipen. Tillståndsprövningen ska vara transparent, dvs. all information som inte skyddas av sekretess ska vara öppen och tillgänglig i enlighet med öppenhetsprincipen. Enligt legalitetsprincipen får ett beslut enbart fattas med stöd av lag. Det innebär att tillståndsprövningar enbart får avgöras efter avvägningar som framgår av alkohollagen och dess tillhörande föreskrifter.

All offentlig makt ska utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet.⁴ Kommuner ska behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.⁵ Syftet med krav på kommunala riktlinjer är att åstadkomma likabehandling av tillståndsansökningar och skapa en förutsebarhet inom kommuner. Det ska tydligt framgå vad som gäller i kommunen avseende tillståndsgivning för såväl sökande som allmänheten.⁶

² prop. 1994/95:89, s. 58 och 62

³ 8 kap. 9 § alkohollagen (2010:1622)

⁴ 1 kap. 2 § regeringsformen (1974:152)

⁵ 2 kap. 2 § kommunallagen (1991:900)

⁶ prop. 2009/10:125, s.94

Riktlinjer

Handläggningstid

L
A
G
T
E
X
T

Kommunen ska fatta beslut i ärenden om serveringstillstånd inom fyra månader från det att en fullständig ansökan har inkommit till kommunen. I de fall det är nödvändigt på grund av utredningen av ärendet får handläggningstiden förlängas med högst fyra månader. Om handläggningstiden förlängs ska sökande informeras om skälen för förlängningen innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut.⁷

Det är upp till sökande att visa att alkohollagens högt ställda krav är uppfyllda. För att sökande ska beviljas tillstånd krävs det att utredningen gör sannolikt att sökande kommer att bedriva serveringen i enlighet med lagens bestämmelser.⁸

Sökande ska ta del av relevanta anvisningar och bifoga de handlingar som krävs för att ansökan ska bli komplett. Det är upp till sökande att visa att alkohollagens högt ställda krav på lämplighet är uppfyllda, både avseende bolaget/föreningen och personerna bakom verksamheten. För att påskynda handläggningstiden krävs det att samtliga nödvändiga handlingar, som framgår av anvisningarna och som upprepas i medföljande checklista, bifogas till ansökan fortast möjligt. Utredningsförfarandet påbörjas först då ansökan är komplett. En ansökan som inte är komplett avskrivs 1 månad från det att två påminnelser om begärda kompletteringar skickats, om inga handlingar från sökande inkommit till kommunen.

Kommunen har antagit en servicegaranti som bland annat reglerar handläggningstiden för ansökningar om serveringstillstånd. Se kommunens webbsida för närmare information om vad som stadgas i gällande servicegaranti. I vissa fall krävs en längre handläggningstid än den som anges i gällande servicegaranti. Inkommande remissvar kan till exempel föranleda en vidare utredning. Socialnämnden ska underrättas om ett ärende kräver längre handläggningstid än den som stadgas i servicegarantin.

Sökande bör observera att handläggningstiden inför och under sommarsäsongen ofta är längre. Av den anledningen informerar kommunen på lämpligt sätt när en ansökan senast ska lämnas in för att sökande ska kunna garanteras besked i tid inför sommarsäsongen.

Avgifter

L
A
G
T
E
X
T

Kommunen får ta ut provningsavgift enligt de grunder som beslutas av kommunfullmäktige. Kommunen får även ta ut avgift för tillsyn av den som har serveringstillstånd.⁹ Kommunens möjlighet att ta ut avgifter ska grunda sig på en självkostnadsprincip, men grunderna för avgiftsuttaget bestäms av kommunfullmäktige. Beräkningen bör ske efter någon form av schablon och uppdelning på olika avgiftsklasser.¹⁰ Självkostnadsprincipen innebär att kommuner inte får ta ut högre avgifter än vad som motsvarar kostnaderna för de tjänster och andra nyttigheter som tillhandahålls.¹¹ Kommuner ska behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för annan behandling.¹²

⁷ 5 § alkoholförordningen (2010:1636)

⁸ prop. 1994/95:89, s. 102

⁹ 8 kap. 10 § alkohollagen

¹⁰ prop. 1994/95:89, s. 81

¹¹ 8 kap. 3c § kommunallagen

Aktuell information om gällande avgifter i Motala finns på kommunens webbsida. Avgifternas aktualitet ses över med jämna mellanrum.

Kunskapsprov

Genom att avlägga prov ska sökande visa att han eller hon har de kunskaper om alkohollagen och anslutande föreskrifter som krävs för att på ett författningsenligt sätt utöva serveringsverksamheten.¹³

Folkhälsomyndigheten har bemyndigats att meddela föreskrifter om kunskapsprov.¹⁴

Kunskapsproven har utformats av Folkhälsomyndigheten och de får avläggas muntligen om sökande inte behärskar svenska, engelska, franska eller arabiska.

Kunskapsprov får även avläggas muntligen om sökande kan styrka påtagliga läs- eller skrivsvårigheter eller om det i övrigt finns särskilda skäl. Sökande som inte blir godkänd ska få en ny möjlighet att visa sina kunskaper. Sammanlagt kan sökande erbjudas tre tillfällen till prov för samma ansökan.¹⁵

Kunskapsprovet är en del av lämplighetsprövningen som görs i samband inkommen ansökan. Det innebär att det inte är möjligt att skriva kunskapsprov i förebyggande syfte. Om sökande är en juridisk person ska, som huvudregel, hälften av de personer som har betydande inflytande (s.k. PBI-personer), och är aktiva i serveringsrörelsen, genomföra kunskapsprov.¹⁶

Minst hälften av de personer som har betydande inflytande och är aktiva i rörelsen ska genomföra kunskapsprov när sökande är ett mindre bolag. För större bolag, såsom hotell- eller restaurangkedjor, där ägarna och den centrala företagsledningen inte är involverade i den dagliga driften krävs det att personerna som arbetar operativt i ledande ställning genomför kunskapsprov.

Kunskapsprovet är webbaserat och genomförs enskilt i kommunens lokaler. Vid varje kunskapsprov erlägges avgift enligt fastställd taxa. Provtid bokas via kommunens alkoholhandläggare. Datum för provtillfälle erbjuds inom två veckor från den dag sökande anmält sig redo för att genomföra kunskapsprov. Om sökande bedöms vara i behov av tolk kan kommunen ta hjälp av auktoriserad tolk.

Remissyttranden

Kommunens arbete på området genomförs i samverkan med andra myndigheter. Ärenden kräver ofta att alkoholhandläggare begär yttrande från olika remissinstanser. Remisser skickas främst till polismyndigheten, miljö- och hälsoskyddsmyndigheten samt räddningstjänsten. Det kan därutöver förekomma att remisser skickas till andra myndigheter, främst Skatteverket och Kronofogdemyndigheten.

Remissinstansernas synpunkter ska beaktas och de ska ges stor tyngd i ärenden, såklart under förutsättning att yttrandena är lagenliga. Ett remissyttrande som grundas på överväganden som är oförenliga med alkohollagen ska inte tillmätas betydelse.

¹² 2 kap. 2 § kommunallagen

¹³ 8 kap. 12 § 2 st. alkohollagen

¹⁴ 4 § alkoholförordningen

¹⁵ FoHMFS 2014:7

¹⁶ Vägledande kommentarer till 1 § FoHMFS 2014:7, Folkhälsomyndighetens föreskrifter om kunskapsprov

Polismyndigheten ska yttra sig i ärenden som avser tillståndsprövning för stadigvarande serveringstillstånd samt tillfälliga serveringstillstånd, om servering ska ske till allmänheten och ansökan inte gäller ett arrangemang av endast obetydlig omfattning.¹⁷ Polismyndigheten lämnar information om sökande utifrån belastnings- och misstankeregister och inkomna uppgifter påverkar kommunens bedömning av om sökande ska anses vara lämplig att servera alkoholdrycker.¹⁸ Serveringstillstånd får endast meddelas den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med alkohollagens krav.¹⁹

I vissa fall får serveringstillstånd vägras även om övriga krav som uppställs i lagen är uppfyllda. Undantag gäller för alkoholservering som på grund av serveringsställets belägenhet, eller av andra skäl, kan befaras medföra olägenheter avseende ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa.²⁰ Stor vikt bör läggas vid polismyndighetens yttrande om ordningsläget i området där alkoholserveringen är tänkt att ske. Kommunens bedömning av om det finns risk för att alkoholserveringen kommer att störa närboende i området har stor betydelse.²¹

Vid bedömningen av om ett arrangemang ska anses vara av endast obetydlig omfattning tar kommunen hänsyn till arrangemangets art, antal gäster eller besökare, placering, tidsmässig omfattning samt tidpunkt m.m.

Polismyndighetens yttrande inhämtas avseende vandeln (dvs. skötsamheten) hos personer med betydande inflytande i verksamheten (s.k. PBI-personer). Polismyndighetens yttrande har stor betydelse för kommunens tillståndsprövning och ligger till grund för den lämplighetsprövning som görs i varje ärende.

Polismyndigheten kan även yttra sig om ordnings- och säkerhetsläget, brottsbelastat område samt risk för överetablering. Polismyndighetens yttrande i dessa frågor är viktiga och de ligger till grund för olägenhetsbedömningen som görs i varje ärende.

Polismyndigheten yttrar sig även om behovet av ordningsvakter i enlighet med *lagen (1980:578) om ordningsvakter*. Deras yttrande om behov av ordningsvakter blir som regel villkor vid tillståndsgivningen för tillfälliga serveringstillstånd.

¹⁷ 8 kap. 11 § alkohollagen

¹⁸ prop. 2009/10:125, s. 97

¹⁹ 8 kap 12 § alkohollagen

²⁰ 8 kap. 17 § alkohollagen

²¹ prop. 1994/95:89, s. 62 och prop. 2000/01:97, s. 54

Miljö- och hälsoskyddsensheten

L
A
G
T
E
X
T

En restauranglokal ska vara registrerad som livsmedelsanläggning enligt Europaparlamentets och rådets förordning nr 852/2004. En förutsättning för att beviljas stadigvarande tillstånd för servering till allmänheten är att serveringsstället har ett eget kök i anslutning till serveringslokalen. Det krävs även att serveringsstället tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat.²²

Serveringstillstånd får vägras trots att alkohollagens övriga krav är uppfyllda om alkoholservingen, på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl, kan befaras medföra olägenheter avseende ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa.²³ Miljöförvaltningens yttrande ska åläggas extra tyngd vid befarad risk för störning i samband med en restaurangetablering.²⁴

Vid ansökan om stadigvarande tillstånd för servering till allmänheten inhämtas yttrande från miljö- och hälsoskyddsenshetens avseende sökandes verksamhetsutformning. Information om anläggningen är registrerad som livsmedelsanläggning, om verksamheten är förenlig med gällande livsmedelslagstiftning samt om det föreligger någon begränsning i verksamheten är av intresse för kommunen.

Vid varje tillståndsprövning ska kommunen bedöma om ansökt servering kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa. Kommunen kan skicka en remiss till miljö- och hälsoskyddsensheten för att samla information till olägenhetsbedömningen. Information kring eventuell risk för olägenheter i samband med ansökt verksamhet, ansökt serveringstid samt andra eventuella hinder är av intresse för kommunen.

Räddningstjänsten

L
A
G
T
E
X
T

Lokaler som används för servering till allmänheten eller för stadigvarande servering till slutna sällskap ska vara lämpliga ur brandsäkerhetssynpunkt.²⁵ Valfungerande brandskydd är särskilt viktigt för lokaler med serveringstillstånd då människor som förtärt alkohol kan bete sig högst irrationellt, och det är ofta svårare att uppfatta eventuell brandfara för personer som är alkoholpåverkade.²⁶

Det är räddningstjänstens uppdrag att bedöma brandsäkerheten på serveringsställen och av den anledningen kan kommunen skicka remiss till räddningstjänsten. Remiss skickas som huvudregel för serveringstillstånd som avser lokaler inomhus samt större och folktäta arrangemang utomhus. Huruvida serveringsytan är lämplig utifrån brandsäkerhetssynpunkt samt en personantalsbedömning utifrån bifogad ritning är av intresse för kommunen. För att räddningstjänsten ska kunna göra en sådan bedömning krävs det att sökande lämnar in skalenliga och måttatta ritningar där dörrar och dess bredder tydligt framgår.

²² 8 kap. 15 § 1 st. alkohollagen

²³ 8 kap. 17 § alkohollagen

²⁴ prop. 2000/01:97, s. 54

²⁵ 8 kap. 16 § alkohollagen

²⁶ prop. 2009/10:125, s. 97

Serveringstillstånd får endast meddelas den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten, samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de krav som uppställs i alkohollagen.²⁷ Den som drar sig undan från beskattning, eller som i övrigt på ett betydande sätt missköter sina ekonomiska åligganden gentemot det allmänna, är inte lämplig att inneha serveringstillstånd. Enbart en eller ett fåtal restförda skatte- eller avgiftsskulder m.m. bör normalt, såvida det inte rör sig om betydande belopp, inte hindra en person från att beviljas serveringstillstånd.²⁸

Kommunen kan inhämta yttrande från Skatteverket om det uppkommer frågetecken kring sökandes ekonomi. Om kommunen begär det kan Skatteverket i vissa fall även kontrollera sökandes finansieringsplan och kalkyl för den planerade verksamheten. På kommunens begäran kan Skatteverket vara sakkunnig i kommunens ärenden. Det innebär att en person som är anställd på Skatteverket kan skriva sakkunnigutlåtande i kommunens ärenden. Denna möjlighet används främst i tillsynsärenden då tillståndshavare har restförda skatte- eller avgiftsskulder m.m.

Kommunen kan inhämta yttrande från Kronofogdemyndigheten om det uppkommer frågetecken kring sökandes ekonomi. Kronofogdemyndigheten kan yttra sig över sökandes eller tillståndshavares skuldsaldo, utmätningar etc.

Villkor vid meddelande av serveringstillstånd

En myndighet som meddelar ett för sökande positivt beslut har enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer rätt att foga olika slag av villkor till sitt beslut. Det krävs att villkoren ligger inom ramen för de syften som ska tillgodoses genom tillståndsgivningen.²⁹ Villkor får enbart användas i vissa enskilda fall i syfte att motverka skadeverkningar av alkoholpolitisk art. Villkor får inte nyttjas för att reglera förhållanden på områden som faller under annan lagstiftning, t.ex. brand- eller miljöskyddet. Följande är exempel på villkor som kommunen kan foga till sinabeslut:

- vilka serveringslokaler som får nyttjas och hur
- hur många ordningsvakter som ska finnas på serveringsstället
- att alkoholdrycker endast får serveras genom bordservering
- vilka serveringstider som ska gälla
- hur och när en drinkbar får användas

Villkor kan meddelas även efter att tillstånd har beviljats, till exempel om det uppkommer problem som har direkt samband med serveringsrörelsen. Villkor kan meddelas i syfte att undvika ordningsstörningar vid allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar, såsom diverse idrottsevenemang. För att kommunen ska få kännedom om dessa omständigheter förutsätts god kontakt med polismyndigheten.³⁰

En bedömning av vilka villkor som ska gälla görs i varje enskilt fall. Hänsyn tas bland annat till vilken verksamhet som ska bedrivas samt vilken typ av tillstånd ansökan avser. Kommunen är relativt återhållsam avseende fogande av villkor till beslut om

²⁷ 8 kap. 12 § alkohollagen

²⁸ prop. 1994/05:89, s. 64

²⁹ prop. 2009/10:125, s. 166

³⁰ handbok i alkohollagen, s. 64 f

serveringstillstånd. Restriktiviteten gäller främst stadigvarande serveringstillstånd då förutsättningarna för stadigvarande verksamhet kan förändras över tid. Av den anledningen meddelas villkor om förordnade ordningsvakter främst för tillfälliga tillstånd. I övrigt meddelas villkor om ordningsvakter i enlighet med polismyndighetens yttrande i saken.

Dryckessortiment

L
A
G
T
E
X
T

Serveringstillstånd kan gälla spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker eller en eller flera av dessa drycker.³¹ Vid servering av alkoholdrycker ska lättdrycker finnas att tillgå i tillfredsställande urval och omfattning.³²

Tillståndshavare ska erbjuda motsvarande lättdrycksalternativ som det finns alternativ för alkoholhaltiga drycker. Det innebär att tillståndshavare som serverar vitt respektive rött vin även ska kunna erbjuda alkoholfritt vitt respektive rött vin. Om starköl serveras ska det finnas lättöl. Om det serveras drinkar med alkohol ska det även finnas alkoholfria drinkar. Mineralvatten och läsk ska alltid kunna erbjudas. Marknadsföringen av lättdrycker ska motsvara marknadsföringen av alkoholdrycker. Det innebär bland annat att dryckesmenyer ska innehålla såväl alkoholhaltiga dryckesalternativ som alkoholfria dryckesalternativ.

Olägenheter och riskbedömning

L
A
G
T
E
X
T

Om alkoholserving, på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl, kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa får serveringstillstånd vägras även om övriga krav som uppställs i alkohollagen är uppfyllda.³³ Olägenhetsprövningen ska särskilt utgå från serveringsställets belägenhet. Typiskt sett innebär närheten till särskilt utpekade miljöer risk för uppkomst av olika alkoholrelaterade olägenheter. Särskilt utpekade miljöer är till exempel platser där ungdomar vistas eller samlas, redan etablerade missbruks- eller brottsbelastade miljöer, trafikleder, utpräglade bostadsområden där buller från serveringsstället kan ge upphov till störningar m.m.³⁴

Serveringstillstånd får vägras redan då alkoholserving *kan befaras* medföra olägenheter. Om så sker ska kommunen motivera varför alkoholservingen befaras medföra olägenheter. Avslagsbeslut ska vara väl motiverade utifrån samtliga omständigheter i det enskilda fallet. Att enbart hänvisa till kommunens alkoholpolitiska riktlinjer är inte godtagbart då de inte har någon normerande verkan. Störst vikt ska läggas vid yttranden från polismyndigheten och miljö- och hälsoskyddsmyndigheten.

Om ansökan avser serveringstillstånd i ett bostadsområde ska kommunen bedöma om närboende kan komma att störas om serveringstillstånd beviljas. Överetablering av serveringsställen i ett område medför störningar och påfrestningar för närboende. Därtill ökar risken för att serveringsställets gäster uppträder störande på allmänna platser. Mot bakgrund av det kan kommunen avslå en ansökan om serveringstillstånd, om ett område riskerar överetablering av serveringsställen som kan leda till alkoholrelaterade olägenheter. Detsamma gäller etablering av serveringsställen i ett område som på förhand har kända

³¹ 8 kap. 2 § 3 st. alkohollagen

³² 8 kap. 22 § alkohollagen

³³ 8 kap. 17 § alkohollagen

³⁴ prop. 2009/10:125, s. 98

problem med missbruk. En grundläggande princip inom svensk alkoholpolitik är att sport och alkohol inte hör ihop. Återhållsamhet är därmed utgångspunkten för serveringstillstånd med koppling till sport, men kommunen gör en riskbedömning i varje enskilt fall.

Serveringstider

L Det är upp till kommunen att besluta under vilka tider alkoholdrycker får serveras. Vid
A bestämmande av serveringstiden ska särskilt beaktas vad som stadgas i 8 kap. 17 §
G alkohollagen, om alkoholrelaterade olägenheter och risker. Kommunens beslut ska
T styras av skydd för människors hälsa samt upprätthållande av ordning, nykterhet och
E säkerhet. Nrmaltiden avseende serveringstid är från klockan 11:00 till 01:00, och den
X gäller om kommunen inte beslutar annat.³⁵
T

Inomhus tillåter kommunen som regel serveringstid från klockan 11:00 till 03:00, om inte risk för olägenheter kan befaras. Utomhus tillåter kommunen som regel serveringstid från klockan 11:00 till 01:00, om inte risk för olägenheter kan befaras. I vissa fall kan kommunen behöva begränsa serveringstiden för uteserveringar i syfte att förhindra alkoholrelaterade olägenheter. Annan serveringstid kan bedömas som lämplig för vissa miljöer eller vissa typer av verksamheter. Om det finns anmärkningar mot serveringsstället kan serveringstiden begränsas eller annan administrativ åtgärd vidtas. Kommunens bedömning avseende serveringstid avgörs främst av om alkoholservingen kan antas inverka på omgivningen genom att diverse alkoholrelaterade olägenheter uppkommer.

Vid ansökan om serveringstid efter kl. 01:00 ska polismyndighetens och miljökontorets yttranden tillmätas stor betydelse.

Senare serveringstid är kl. 01:00 kan komma att innebära att serveringstillståndet beviljas med en prövotid om lägst sex (6) månader och högst tolv (12) månader. Avgörande för beslut om eventuell prövotid görs utifrån en bedömning i det enskilda fallet samt omständigheterna i övrigt.

Villkor ska meddelas samtliga personer som arbetar med servering av alkoholdrycker på restauranger (samtliga som inte enbart tillfälligt engageras oavsett anställningsform) ska ha genomgått utbildning i ansvarsfull alkoholserving.

Serveringsverksamhet efter kl. 01:00 ska förenas med en skärpt tillsyn och krav om ordningsvakt.

Vid bristande ordning eller nykterhet, vid risk att närboende utsätts för störningar eller vid övriga olägenheter kan serveringstiden genom beslut av socialnämndens myndighetsutskott komma att inskränkas (s.k. partiell återkallelse).

³⁵ 8 kap. 19 § alkohollagen

Uteservering

L Alkoholservering för uteserveringar särregleras inte i alkohollagen, utan samma regler
A gäller som vid alkoholservering inomhus. Det innebär att sökande ska ha
G dispositionsrätt till marken och att uteserveringen finns i omedelbar närhet till
T serveringens övriga lokaler.³⁶ Uteserveringar ska vara belägna så att de är
E överblickbara av personal och att det därmed är möjligt att kontrollera vilka gäster som
X får tillgång till alkoholdrycker i syfte att upptäcka eventuella olägenheter.³⁷
T

Det krävs att serveringsytan utomhus är tydligt avgränsad och placerad i direkt anslutning till serveringsställets övriga lokaler. Utgångspunkten är att satellitserveringar, där uteserveringen har ett längre avstånd från övriga serveringslokaler, inte bör beviljas serveringstillstånd. Kommunen prövar dock varje ansökan individuellt.

Uteserveringar ska vara avgränsade så att det tydligt framgår var servering av alkoholdrycker får ske. Personalen ska kunna ha uppsikt och överblick över hela serveringsytan och det ska finnas sittplatser för matgäster. Uteserveringar har samma krav på tillhandahållande av mat som serveringslokalerna inomhus.

Kommunen kan begränsa serveringstiden för en uteservering i förhållande till serveringsiden för anslutande serveringslokal inomhus, om det föreligger risk för att närboende utsätts för alkoholrelaterade störningar. Serveringstillstånd för uteservering kommer inte beviljas om den befaras störa omgivningen, såsom närboende. En bedömning avseende serveringstid görs i varje enskilt fall, men polismyndighetens, miljö- och hälsoskyddsmyndighetens samt räddningstjänstens yttranden ska tillmätas stor betydelse.

Sökande ska visa att denne har rätt att disponera den mark där uteserveringen är belägen. Om uteserveringen ligger på privat mark ska sökande uppvisa ett skriftligt godkännande från markägaren. Om uteserveringen är belägen på allmän mark ska sökande uppvisa tillstånd för nyttjande av allmän mark från polismyndigheten.

Gemensamt serveringsutrymme

L Särskilt tillstånd får meddelas för flera tillståndshavare att nyttja ett gemensamt
A serveringsutrymme. I dessa fall ska varje tillståndshavare svara för ordning och
G nykterhet inom serveringsutrymmet samt att övriga regler iakttas under den tid
T servering bedrivs där.³⁸ Flera tillståndshavare får gemensamt ansöka om att få nyttja ett
E gemensamt serveringsutrymme, men det krävs att varje sökande har ett eget
X serveringstillstånd. Tillstånd för gemensamt serveringsutrymme ska föregås av särskilt
T noggrann prövning då det kan medföra vissa komplikationer. Det är viktigt att serveringsytan är överblickbar som helhet och att erforderliga villkor uppställs så att förutsebara problem undviks i möjligaste mån. Varje tillståndshavare bör ansvara för ordningen för sin egen servering. Det bör därmed så långt det är möjligt utredas vilken tillståndshavare som bär ansvar för eventuell överträdelse av alkohollagens regler. Om det inte är möjligt att utreda vem som bär ansvaret är det varken rimligt eller rättssäkert att utdela sanktion till samtliga tillståndshavare. Följden bör i stället bli att tillståndet för gemensamt serveringsutrymme återkallas.³⁹

³⁶ 8 kap. 14 § 1 st. alkohollagen

³⁷ prop. 2009/10:125, s. 101 f

³⁸ 8 kap. 14 § 2 st. alkohollagen

³⁹ prop. 2009/10:125, s. 102 f

När ansökan om gemensamt serveringsutrymme lämnas in ska en av sökande tillståndshavare utses som huvudsökande. Huvudsökande är sedermera kommunens kontaktperson i ärendet vilket innebär att i princip all kommunikering kommer ske med huvudsökande. Observera att huvudsökande inte har ett större ansvar för det gemensamma serveringsutrymmet än övriga medsökande, trots sin utpekade roll som kontaktperson.

Krav på till exempel matservering gäller för var och en av de tillståndshavare som nyttjar det gemensamma serveringsutrymmet. Observera även att särskilda villkor kan meddelas för tillstånd att få nyttja gemensamt serveringsutrymme.

Ordningsvakter

L
A
G
T
E
X
T

Endast den som är anställd av tillståndshavaren eller som är inhyrd av ett bemanningsföretag får anlitas som köks- eller serveringspersonal eller för uppgifter som är av betydelse för ordning och nykterhet. Undantag gäller för ordningsvakter som förordnats enligt 2 § 4 p. lagen (1980:578) om ordningsvakter.⁴⁰ Ordningsvakter lyder under polismyndigheten i det distrikt där han tjänstgör. En ordningsvakt ska lyda order som en polisman meddelar i tjänsten, om det inte är uppenbart att ordern inte angår tjänstgöringen som ordningsvakt eller strider mot lag eller annan författning. Ordningsvakter ska även hålla polismyndigheten underrättad om förhållanden avseende deras verksamhet om förhållandena är av sådant slag att de bör komma till polismyndighetens kännedom.⁴¹

Polismyndigheten besitter störst kunskap avseende bedömning av säkerhetsrisker samt ordningsläge m.m. Av den anledningen baseras kommunens beslut om krav på ordningsvakter i princip uteslutande på polismyndighetens förordande i inkommande remissyttranden.

Verksamhetens inriktning

L
A
G
T
E
X
T

Svensk alkoholpolitik värnar om ett starkt samband mellan servering av alkoholdrycker och servering av mat. Till stor del beror det på att berusningsgraden kan hämmas om alkoholdrycker intas i samband med förtäring av mat. Ett starkt samband mellan mat- och alkoholserving har dessutom en allmänt återhållande effekt på alkoholförtäringen.⁴²

Alkoholserving ska ingå som en del i ett evenemang eller verksamhetskoncept. Evenemanget eller verksamhetskonceptet ska ha ett annat huvudsyfte än själva alkoholservingen. Ambitionen avseende matutbud och matserving värderas noggrant i syfte att förhindra renodlade dryckesställen. Utgångspunkten är att verksamheter som i huvudsak bedriver nöjesverksamhet för ungdomar eller har ett dominerade inslag av spelverksamhet inte bör beviljas servingstillstånd. Det beror på att risken för oönskade sociala konsekvenser bedöms vara högre i dessa sammanhang. I kommunens bedömning tas hänsyn till bland annat valet av marknadsföring, musikstil, bokade artister samt verksamhetsbeskrivningen i övrigt. En förutsättning för att kommunen ska kunna göra en korrekt bedömning är att sökande lämnar in en målade och sanningsenlig verksamhetsbeskrivning.

⁴⁰ 8 kap. 18 § 3 st. alkohollagen

⁴¹ 6 och 7 §§ lagen om ordningsvakter (1980:578)

⁴² prop. 2000/01:97, s. 38 f

Kök och matutbud

En grundläggande förutsättning för att sökande ska kunna beviljas stadigvarande tillstånd för servering av alkoholdrycker till allmänheten är att serveringsstället är registrerat som livsmedelsanläggning enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004. Serveringsstället ska ha ett eget kök i anslutning till serveringslokalen och ska tillhandahålla lagad eller på annat sätt tillredd mat. Gästerna ska kunna erbjudas ett varierat utbud av maträtter, men efter klockan 23.00 får matutbudet begränsas till ett fåtal enklare rätter. Serveringsstället ska vara utrustat med ett i förhållande till lokalens storlek lämpligt antal sittplatser för matsservering.⁴³

L
A
G
T
E
X
T

Matsservering är ett grundläggande krav för beviljande av serveringstillstånd på grund av att berusningsnivån som huvudregel blir lägre om alkoholdrycker intas samtidigt med mat. Tillståndshavare ska servera mat som kunder kan förväntas beställa. Det är den allmänna standarden, såväl på maten som på miljön, som ska vara avgörande för möjligheten att få serveringstillstånd, inte enbart typen av köksutrustning eller matutbud. Köksutrustningen ska likväl hålla en viss standard så att lagad mat kan beredas av råvaror i tillräcklig omfattning. Vanliga lägenhetsspisar och mikrovågsugnar för uppvärmning av prefabricerade maträtter är inte tillräcklig utrustning. Serveringsytan ska vara överblickbar och det ska vara en god standard på den allmänna utrustningen. Kunder ska i normalfallet kunna beställa och bli serverade vid bordet.⁴⁴

Tillståndshavaren ska kunna tillhandahålla ett varierat utbud av maträtter, dvs. mat som har tillagats eller tillretts för att utgöra en del av en måltid. Såväl förrätter, huvudrätter och efterrätter ska kunna erbjudas. Det är inte ett nödvändigt krav att det finns varma maträtter, förutsatt att matutbudet och förhållandena i övrigt har den allmänna standard som krävs för serveringstillstånd. Ansökan om serveringstillstånd ska avslås om enbart enklare anrättningar erbjuds, såsom t.ex. smörgåsar, hamburgare eller varm korv med bröd. Det innebär att gatukök, caféer och liknande inte kan beviljas serveringstillstånd. Detsamma gäller restauranger vars verksamhet i huvudsak är inriktad på barnfamiljer och ungdomar, exempelvis flertalet hamburgerrestauranger. Det är den sammanvägda bedömningen av utbud, kvalitet och allmän standard som ska vara avgörande. En noggrann prövning bör göras i varje enskilt fall. Matsservering ska kunna ske under hela serveringstiden. Efter klockan 23:00 får tillståndshavare välja att enbart erbjuda sina gäster ett enklare matutbud, t.ex. prefabricerade maträtter som värms i mikrovågsugn.⁴⁵

Tillståndshavare som har stadigvarande tillstånd för servering av alkoholdrycker till allmänheten får erbjuda sina kunder prefabricerade maträtter, men enbart som komplement till en meny innehållandes varierade maträtter som lagats eller på annat sätt tillretts i det egna köket. Tillståndshavare ska erbjuda sina gäster ett varierat utbud av flertalet förrätter, huvudrätter samt efterrätter.

Gällande meny ska bifogas ansökan. Detsamma gäller eventuell enklare nattmeny som sökande kan erbjuda sina gäster efter klockan 23:00. Serveringsställets matutbud ska marknadsföras på ett tydligt sätt under hela serveringstiden och serveringslokalen ska vara möblerad med bord och stolar så att gästerna kan sitta ner och äta.

⁴³ 8 kap. 15 § alkohollagen

⁴⁴ prop. 2009/10:125, s. 103 ff

⁴⁵ prop. 2009/10:125, s. 103 ff

Serveringstillstånd för cateringverksamhet

L
A
G
T
E
X
T

Serveringstillstånd kan meddelas för cateringverksamhet till slutna sällskap, om den lokal där serveringen äger rum anmäls till och godkänns av kommunen vid varje serveringstillfälle. För att stadigvarande serveringstillstånd ska beviljas för cateringverksamhet krävs det att sökande har ett eget kök för tillredning av mat.⁴⁶ Rutin vid godkännande av lokal vid catering bör lämpligen avgöras av kommunen. I vissa fall kan anmäld lokal vara känd och i andra fall kan den behöva kontrolleras. Ansökan om stadigvarande serveringstillstånd för cateringverksamhet ska skickas till den kommun där verksamheten ska bedrivas. Ska verksamheten bedrivas i flera kommuner ska sökanden ansöka om tillstånd i varje kommun. Samma villkor ska gälla för cateringverksamhet som för restauranger avseende matutbud och eget kök. Cateringverksamheten behöver däremot inte ha säte och kök i varje kommun där det söker serveringstillstånd.⁴⁷

Vid inlämnad ansökan om stadigvarande serveringstillstånd för cateringverksamhet till slutna sällskap krävs en fullständig prövning av sökandesandel och ekonomi. När serveringstillstånd har meddelats ska tillståndshavare inför varje cateringstillfälle på förhand anmäla vilken lokal som cateringverksamheten ska bedrivas i. Kommunen ska vid varje cateringstillfälle pröva huruvida lokalen är godkänd utifrån räddningstjänstens krav gällande brandsäkerhet. Tillåtet personantal för en lokal kan variera, bl.a. beroende på möblering, storlek på eventuell scen samt det faktum att alkoholserving ska ske.

Pausservering

L
A
G
T
E
X
T

Tillstånd för servering av starköl, vin och andra jästa alkoholdrycker i foajéer till teater eller konsertlokal under paus i föreställning eller konsert får meddelas utan krav på matsservering.⁴⁸ Ansökan om pausservering ska prövas på samma sätt som andra ansökningar om serveringstillstånd. Det innebär att sökandesandel och lämplighet samt lokalens beskaffenhet m.m. ska bedömas. Det finns däremot inget krav på matsservering. Kommunerna kan föreskriva att tillstånd för pausservering inte får beviljas om alkoholserving ska ske i samband med evenemang som vänder till en ungdomlig publik.⁴⁹

Restriktivitet gäller för beviljande av tillstånd för pausservering i samband med ungdomsarrangemang. Teater eller konsertlokal som saknar etablerad stadigvarande verksamhet kan enbart meddelas tillstånd för enstaka tillfälle eller för tidsperiod när gästspel förekommer.

⁴⁶ 8 kap. 4 § alkohollagen

⁴⁷ prop. 2009/10:125, s. 99 f

⁴⁸ 8 kap. 15 § 4 st. alkohollagen

⁴⁹ prop. 1994/95:89, s. 69

Provsmakning

Tillstånd att anordna provsmakning av alkoholdrycker kan meddelas stadigvarande eller för enstaka tidsperiod.⁵⁰ Anordnande av provsmakning för allmänheten är tillåten om:

- arrangören har ett stadigvarande serveringstillstånd, som omfattar de drycker som ska provsmakas samt den lokal där provsmakningen ska äga rum. I dessa fall ska aktuella arrangemang anmälas till kommunen i förväg.
- partihandlare ansöker och beviljas, enskilt eller gemensamt, tillfälligt tillstånd för provsmakning av de drycker som avses erbjudas.⁵¹

L
A
G
T
E
X
T

Därutöver får tillverkare av alkoholdrycker som har ett stadigvarande serveringstillstånd erbjuda provsmakning av de egenproducerade dryckerna på tillverkningsstället, om alkoholdryckerna tillverkas från råvaror som produceras på den egna gården och provsmakningen anmälts till kommunen i förväg. Om tillverkare saknar serveringstillstånd får de erbjuda provsmakning av de egentillverkade alkoholdryckerna på tillverkningsstället om särskilt tillstånd för provsmakning har beviljats.⁵²

Det är viktigt att särskilja provsmakning från servering. Vid provsmakning ges normalt en mycket liten mängd dryck, oftast motsvarande en matsked eller mindre. Ett serveringstillstånd medger servering av dryck och har därmed en vidare tillämpning.⁵³

Provsmakning innebär att en arrangör får sälja små mängder av olika produkter i syfte att presentera produkternas smak och kvalitet. Kommunen utgår från följande modell för provsmakning, som tagits fram av Systembolaget och redovisas i SOU 2000:59 på s. 244:

	Antal prov	Volym/procent	Maximal total mängd per person
Öl och vin	4-8	4 cl	32 cl
Starkvin	3-6	3 cl	18 cl
Spritdryck	3-6	0,5 cl	3 cl

⁵⁰ 8 kap. 2 § 4 st. alkohollagen

⁵¹ 8 kap. 6 § alkohollagen

⁵² 8 kap. 7 § alkohollagen

⁵³ prop. 2009/10:125, s. 113

Tillstånd för servering till slutna sällskap

Tillstånd kan meddelas för servering i *förening eller annat slutet sällskap*.⁵⁴ Denna möjlighet infördes så att exempelvis föreningar och arbetsplatser skulle kunna anordna billigare och enklare fester genom att inte behöva anlita en restauratör. Kraven för denna typ av serveringstillstånd har av den anledningen satts betydligt lägre än för servering till allmänheten.⁵⁵ Det finns visserligen matkrav knutet till tillstånd för servering till slutna sällskap, men det krävs enbart att tillståndshavare tillhandahåller tillredd mat under restaurangliknande former.⁵⁶ I dessa fall kan det därmed vara tillräckligt med lägenhetsspis eller mikrovågsugn för uppvärmning av prefabricerad mat.⁵⁷

Allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar enligt ordningslagen (1993:1617) kan inte ses som slutna sällskap.⁵⁸ Följande ses som allmänna sammankomster:

- L
A
G
T
E
X
T
- demonstrationer eller andra överläggningar, opinionsyttringar eller upplysningar i allmänna eller enskilda angelägenheter
 - föreläsningar och föredrag som hålls för undervisning eller för att meddela allmän eller medborgerlig bildning
 - religionsutövning
 - teaterföreställningar, biograföreställningar, konserter och andra sammankomster för att framföra konstnärligt verk
 - andra sammankomster där mötesfriheten utövas⁵⁹

Följande ses som offentlig tillställning:

- tävlingar och uppvisningar i sport och idrott
- danstillställningar
- tivolinöjen och festtåg
- marknader och mässor
- andra tillställningar som inte är att anse som allmänna sammankomster eller cirkusföreställningar⁶⁰

I tveksamma fall ska tillståndshavare på begäran av tillståndsmyndigheten kunna identifiera det slutna sällskapet i förväg genom exempelvis inlämnad namnlista.⁶¹

Det är upp till sökande att visa att servering av alkoholdrycker enbart kommer ske till slutna sällskap. Efter beviljat serveringstillstånd är det upp till tillståndshavaren att tillse att det enbart är slutna sällskap som serveras på serveringsstället. Det kan till exempel ske genom att obehöriga hindras från att tillträda serveringsytan. Tillståndshavare som annonserar sin verksamhet allmänt på till exempel sociala medier anses rikta sig till allmänheten och kan därmed inte beviljas serveringstillstånd för slutna sällskap.

⁵⁴ 8 kap. 2 § alkohollagen

⁵⁵ SOI 2000:59, s. 196

⁵⁶ 8 kap. 15 § 3 st. alkohollagen

⁵⁷ prop. 2009/10:125, s. 103 ff

⁵⁸ SOU 2000:50, s. 190

⁵⁹ 2 kap. 1 § ordningslagen (1993:1617)

⁶⁰ 2 kap. 3 § ordningslagen

⁶¹ prop. 2000/01:97, s. 42

Tillfälligt tillstånd för servering till allmänheten

L
A
G
T
E
X
T

Tillstånd kan meddelas för servering till allmänheten under enstaka tidsperiod eller enstaka tillfälle.⁶² De flesta krav som gäller för beviljande av stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten gäller även för tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten.⁶³ Undantaget är kökskravet då det för tillfälliga tillstånd enbart krävs att sökande tillhandahåller tillredd mat under restaurangliknande former.⁶⁴ I dessa fall kan det vara tillräckligt med lägenhetsspis eller mikrovågsugn för uppvärmning av prefabricerad mat.⁶⁵

Regelbundet återkommande verksamhet kan inte ses som tillfällig servering. Det krävs att verksamheten är av tillfällig karaktär, såsom festivaler eller andra enstaka evenemang. Verksamhet som kräver serveringstillstånd under mer än tre månader bör inte kunna ses som verksamhet av enbart tillfällig karaktär.

Aktuella datum för de olika serveringstillfällena ska anges i ansökan. Det råder stor återhållsamhet avseende serveringstillstånd med anknytning till idrotts- eller ungdomsevenemang.

Utbildning i ansvarsfull alkoholserving

L
A
G
T
E
X
T

Tillståndshavare, eller av denne utsedd serveringsansvarig person, ska ha tillsyn över serveringen, och vara närvarande på serveringsstället under hela serveringstiden. Serveringsansvarig personal ska ha fyllt 20 år och vara lämplig för uppgiften med hänsyn till sina personliga egenskaper och omständigheterna i övrigt. Tillståndshavare ska anmäla den eller de personer som har utsetts att ansvara för serveringen till kommunen. Endast personer som är anställda av tillståndshavaren eller är inhyrd av ett bemanningsföretag får anlitas som köks- eller serveringspersonal eller för uppgifter som är av betydelse för ordning och nykterhet. Det gäller dock inte för ordningsvakter som förordnats enligt 2 § 4 lagen (1980:578) om ordningsvakter. Specialregler finns därtill för restaurangskolors elever.⁶⁶

Tillståndshavare ansvarar för att ha tillsyn över alkoholservingen. I tillståndshavarens frånvaro ska det finnas annan personal som delegerats ansvaret. Det är upp till tillståndshavaren att bestämma vilken eller vilka personer som är lämpade. Utsedd personal bör besitta tillräckliga kunskaper i alkohollagen då alkoholservingen ska bedrivas i enlighet med bestämmelserna i alkohollagen. Kommunen ger tillståndshavare möjlighet att utbilda sin personal genom att årligen anordna utbildning i ansvarsfull alkoholserving. En rekommendation är att låta all personal genomgå utbildningen. Personalen bör därefter genomgå utbildningen igen efter cirka tre år för att repetera sina kunskaper och hålla de uppdaterade. Tillståndshavare med flertalet säsongsarbetare bör ges möjlighet att utbilda sin personal genom att anmäla de till en kortare kurs under våren som inriktas mot säsongsarbete inom serveringsverksamhet.

⁶² 8 kap. 2 § alkohollagen

⁶³ prop. 1994/95:89, s. 66

⁶⁴ 8 kap. 15 § 3 st. alkohollagen

⁶⁵ prop. 2009/10:125, s. 103 ff

⁶⁶ 8 kap. 18 § alkohollagen

Marknadsföring

L
A
G
T
E
X
T

Särskild måttfullhet ska iakttas avseende marknadsföring av alkoholdrycker till konsumenter. Reklam- eller annan marknadsföringsåtgärd får inte vara påträngande, uppsökande eller uppmana till bruk av alkohol. Marknadsföringen får inte heller särskilt rikta sig till eller skildra barn och ungdomar som inte har fyllt 25 år.⁶⁷ Övertalande eller särskilt aktiv marknadsföring anses uppmana till bruk av alkohol och får inte förekomma.⁶⁸ En helhetsbedömning bör göras i syfte att avgöra om en marknadsföringsåtgärd ska anses vara särskilt riktad till barn eller ungdomar. Beaktas bör bland annat framställningen i sig, produkten i fråga samt det sammanhang där marknadsföringen förekommer. Symboler eller företeelser som kan förknippas med, eller attrahera barn eller ungdomar bör särskilt undvikas.⁶⁹ Närmare regler om tillsyn av tillståndshavares marknadsföring av alkoholdrycker regleras i marknadsföringslagen (2008:486). Kommunen får genomföra tillsyn i syfte att kontrollera om reglerna om marknadsföring efterföljs på serveringsstället.⁷⁰ För närmare information om vilka marknadsföringsåtgärder som bör anses vara oförenliga med kravet på särskild måttfullhet se KOVFS 2009:6, p. 3.1-3.6.

Särskild återhållsamhet bör gälla avseende all typ av marknadsföring av alkoholdrycker som sker utomhus. Marknadsföring utomhus kan uppfattas av fler människor och sådan marknadsföring kan därtill uppfattas av till exempel barn och unga. Marknadsföring av alkoholdrycker kan även uppfattas som störande för stadsbilden i stort.

Tillsynsverksamhet

L
A
G
T
E
X
T

Kommunen och polismyndigheten utövar den omedelbara tillsynen. Kommunen har tillsynsansvar för alkoholserveringen och marknadsföringen av alkoholdrycker. Vid tillsyn ska kommunen bland annat kontrollera om tillståndshavarna upprätthåller ordning och nykterhet på serveringsstället samt om personalen ser till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning och onykterhet undviks.⁷¹ Den centrala tillsynen utövas av Folkhälsomyndigheten, vilken också har rätt att meddela allmänna råd till vägledning för tillämpningen av alkohollagen. Länsstyrelsen utövar tillsyn inom länet samt biträda kommunerna med råd gällande alkoholhandläggningen.⁷² Alkohollagen påbjuder samarbete mellan myndigheter. Kommun kan inhämta uppgifter från bland annat Skatteverket, polismyndigheten och Kronofogdemyndigheten. Kommunen har även rätt att ta del av bokföring och andra handlingar som berör sökandes eller tillståndshavares verksamhet.⁷³

Årliga krögarträffar arrangeras där tillståndshavare bjuds in för information och diskussion. Kommunen är även med och arrangerar årliga utbildningar i ansvarsfull alkoholservering. Kommunens webbsida ska uppdateras med aktuell information. Därutöver har inblandade myndigheter regelbundna samverkansträffar.

⁶⁷ 7 kap. 1 § alkohollagen

⁶⁸ KOVFS 2009:6, p. 2.1

⁶⁹ KOVFS 2009:6, p. 2.2

⁷⁰ 9 kap. 3 § alkohollagen

⁷¹ 9 kap. 2 och 3 §§ alkohollagen

⁷² 9 kap. 1 § alkohollagen

⁷³ 9 kap. 8-10 och 13-16 §§ alkohollagen

Kommunen genomför samordnade tillsynsbesök utifrån en upprättad och beslutad tillsynsplan. Utöver samordnade tillsynsbesök genomför kommunen spontana eller påkallade tillsynsbesök vid ett antal serveringsställen varje år. Om möjligt bör kommunen även genomföra tillsyn under större evenemang då riskerna för alkoholrelaterade olägenheter som huvudregel är större.

Inre tillsyn genomförs i syfte att kontrollera om tillståndshavarna fortsatt uppfyller alkohollagens krav om personlig och ekonomisk lämplighet. Inre tillsyn genomförs främst genom inhämtande av uppgifter från InfoTorg samt olika myndigheter, såsom Skatteverket och Kronofogdemyndigheten. Kommunen kontrollerar exempelvis om det förekommer misskötsamhet avseende inbetalningar av skatter och avgifter till det allmänna. Tillståndshavarnas försäljning av mat och alkoholdrycker följs årligen upp genom inlämnade restaurangrapporter. Kommunen kan även få information från andra myndigheter om de genomfört inspektioner eller om polismyndigheten varit tvungen att ingripa på grund av oordning och onykterhet på serveringsställe.

I vissa fall krävs det att en tillsynsutredning öppnas. Uppgifter som framkommer under tillsynsutredningen ska kommuniceras med tillståndshavaren. Tillsynsutredningar kan medföra sanktionsåtgärder gentemot tillståndshavare, dvs. erinran, varning eller återkallat serveringstillstånd.

Källförteckning

Alkoholförordning (2010:1636)

Alkohollagen (2010:1622)

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004

Folkhälsomyndighetens föreskrifter om kunskapsprov (FoHMFS 2014:7)

Vägledande kommentarer till, FoHMFS 2014:7, Folkhälsomyndighetens föreskrifter om kunskapsprov

Handbok Alkohollagen, Statens folkhälsoinstitut, reviderad upplaga 2009

Kommunallag (1991:900)

Konsumentverkets författningssamling, KOVFS 2009:6, Konsumentverkets allmänna råd för marknadsföring av alkoholdryck till konsumenter

Lag om ordningsvakter (1980:578) Ordningsslag (1993:1617)

Prop. 1994/95:89, Förslag till alkohollag

Prop. 2000/01:97, Vissa ändringar i alkohollagen

Prop. 2009/10:125, En ny alkohollag

Regeringsformen (1974:152)

SOU 2000:59, Bestämmelser om alkoholdrycker